

۱ مایس ۱۳۴۰

تورک تاریخ انجمنی

اوندردنجی سنه
نومرو ۳ (۸۰)

مجموعه‌سی

جودت پاشانك معروضاتی

(ایکنجی نومرودن مابعد)

برده عمل مانده نظامیه قول آغالرندن ژاندارمه بیکباشیسی ونظامیه بیکباشیلرینک عمل مانده لرندن ژاندارمه آلائی بکی تعیین اولوندی. بونلر ایسه ذاتاً ایشه یاراماز ضابطلردن اولدقدن بشقه واردقلری الویه وایالاتک احوالنه واقف اولدقلری جهتله برچوق حیدود واشقیا فرجه یاب ظهور اولدیلر. لکن نظامنامه مذکور ایجابجه ژاندارمه بیکباشیلنی منحل اولدقده محللرنجه یوز باشیلردن ویوز باشیلر ملازمردن انتخاب اولنه جغنه بناءً ایلروده ایچلرندن یتشه جک ضابطانک ایشه یارایه جقلری بادی تسلیت ایدی.

اشبو ژاندارمه اصولی ابتدا روم ایلی جهتنده وسوریه وحلب ایالتلرنده اجرا اولندیغی صروده بوسنه وهرسکده دخی برر آلائی ژاندارمه تشکیل اولمشیدی . لکن بونلر قضالره ومواقع سائریه یولیه تقسیم اولنه میوب (پاندورلرک) اسکی ضبطیه لرک چوغی باقی ایدی. بعض مواقعده بشقه جه عساکر موظفه دخی استخدام اولنمقده ایدی . اول وقتک حکمنجه بعضاً نواحیده پاندور استخدامنه لزوم واز ایسه ده ژاندارمه لمواقع یولیه تقسیم اولندیغی حالده چوق برلرده پاندوراستخدامنه حاجت قالمزدی.

واوزمان سنجاق متصرفلرینه قائممقام وقضا قائماملرینه مدیر دینلیدیکی کبی ناحیه مدیرلرینه دخی ضابطه مأموری دینلوب حالبوکه ژاندارمه ضابطی بولسان ناحیه لرده بشقه جه ضابطه مأموری بولندرمغه حاجت یوق ایدی. فقط قضا مدیرلرینک معاشلری آز واطرادسز بولندیغندن بر مقدار ضمه محتاج ایدی.

بناءً علیه بوکره هر سک ژاندارمه عسکری قضالره ومواقع مناسبه به یولیه تقسیم اولنه رق بر چوق ضابطه مدیرلکلری الفا وموظفه وپاندورلرجه تنفیحات

مناسبه اجرا اولنه ورق حاصل اولان مبالغدن قضا لرك اهميت وجسامتنه كوره مدير لر ينك معاشلری حد لایقنه ابلاغ اولندقدن صكره شهریه التي مليون غروشدن زیاده سی میری حصوله كلكشدر.

هرسكده بش آی قدر مدت اقامتمده بروجه بالا بعض مسائل مهمه ایله اوغراشلدینی صروده مأموریت تفتیشیه مترتب اولان مصالح ملكیه ومالیه دخی رؤیت اولنوب ایام شتا ایسه تقرب ایلدیکندن هیئت تفتیشیه ایله برابر مرکز ولایت اولان سرای بوسنه یه کیدلمشدر.

بوسنه وهرسكده تنسیقات عسکریه اجرا اولندی

وقعه خیریه دن صكره دولتعلیه عساكر نظامیه ترتیب ایلدی ایسه ده استقودره وهرسك و بوسنه کبی بعض ممالکدن عسکر آلنه مدی ومقدما بوسنه اوزرینه التي دفعه سوق عسکر اولنوب ایکی دفعه سنده دولت عسکری بوزلمش ایسه ده درت دفعه سنده غالب كلكشیدی واك صكره کی دفعه سی سردارا کرم عمر پاشا نك غلبه سیدرکه بوشناقلری لزومندن زیاده ازمشدی لیکن ینه بوشناقلردن عسکر آله مامشیدی . بروجه بالا بوسنه جهتی تفتیشیه مأمور اولدیغمده بوخصوصی فوآد پاشادن صوردم (ا) کر وقت وحالی مساعد کورر ایسه ك بورالرده البسه لری یکنسق اولمق اوزره بر نوع یرلی عسکر ترتینه همت ایدیور) دیمشدی .

اویله بر امر خطیره بویله بر امر شفاهی ایله مباشرته جسارت اولنه مازایسه ده فوآد پاشایه اعتماد تامم اولدیغدن هرسكه واردیغم کبی وظیفه تفتیشه عائد ایشلری رؤیت وتسویه اثناسنده تنظیم عسکر خصوصی مطالعه دن خالی قالمدم و كرك مركززدن كرك ملحقاندن كورشمك اوزره موستاره كلن ارکان ایالتك بعضلرینی یوقلادم بوخصوصه آنلری مساعدو عملکتی مستعد کوردم . فقط هرسك نواحیسنك بعضیسیله بهكر سنجاغنك سرحد اهاالیسی بك وحشی آدملر اولدقلری جهتله ارکان ایالتك آنلردن صاقتدقلری آكلادم قوللری ده آكا كوره ایشك اسباب ومبادیسی اعداد وتهیه به ابتدار ایلدم . وبروجه بالا موستاردن سرای بوسنه یه حرکت عاجزی اثناسنده هم صدر اعظم هم سرعسکر فوآد پاشا ایله محرمانه مخبریه باشلادم .

فؤاد پاشا اولوقت اصلاحات ملكيه وماليه ايله مشغول اولديغى حالده برطرفدن دىنى امور عسكرىيه بى تنظيم ايلكده اولديغى كى قوللرى ده وظيفه تفتيشه عائد مصالح ملكيه وامور حسابيه ايله مشغول اولديغى حالده بوسنده تنسيقات عسكرىه اجراسنه اعتنا ايله سراى بوسنده ايكن دىنى اركان ايلتدن كورشديكم ذاتلر ايله بوخصوصه دائر مداوله افكار ايتكمده ايدم.

بوسنده كى اجراءات تفتيشيه نك يالكىز تنسيقات عسكرىه فضلى مفصل يازلسه بركتاب اولور فقط قرق سنه قدر عسكر و يرمه مك ايچون تفنك طوتان بوشناقلره عسكرلكك نه وجهله قبول ايتديرلديكى آ كلاشلق اوزره بروجه آتى برعلم اجمالى عرض ايتكم مناسب كورلمشدر.

بر قوم نه قدر وحشى اولسه اخلاق وعاداتى اقتضاسنجه البته بر طوته جق بى وارددر. اورادن طوتلوب چكيلورسه كلور. ترس طرفندن طوتلورسه اوركوب قچار. بوشناقلر اصحاب ثبات ومناستدن اولوب آنلردن عسكر آلتقى ايچون نيجه سنه لر بيهوده اوغراشلمش. بوايشه مأموراوتلر هپ دوه بى قوبروغندن چكمشلر. يولارندن بدن اولماش .

بومسئله بى نظر دفته آلدیغمده كوردم كه اولاركان ايالت دنيلن ذواتى اقناع ايتكم لازم كليوردى. بوسنه وهرسكده اركان ايالت دنيلن ذاتلريكرمى قدر آدمدن عبارت اولوب بونلك دردى قضای اربعه يعنى تراونيك وسراى بوسنه وموستار وقلعه (يعنى عراد جاج) قضالرى مفتيلرى ايدى. اوچى دىنى سراى بوسنه وجوهنك بيوكلى اولوب برنجيلرى وجهله اركان ايلتك پيشواسى اولان مواليدين ومجلس كبير ايالت اعضاسندن اوزون عبده افندى ايدى. ديكرلرى ده وجوه واشراف ايلتك ايلرو كلنريدى كه اكثرى مجالس اداره اعضاسندن وبعضيلرى ده كندى چفتلكلرنده اقامت اوزره بولنان ذوات محترمه دن ايديلر. بونلك هپ بوشناقلرك توجه واعتمادى قازانمش آدملى ايدى. واوزون عبدالله افندى ايلتك هرطرفنده معروف ومعتد وهرلوانك احواله واقف ودور انديش برذات ايمش. كچن سنه بغداددن عودت ايله در سعاده كلوركن فوت اولان فريق عصمت پاشانك اوغليدر. اركان ايلتدن بهكلى محمد پاشا دىنى او زمان سراى بوسنده كى قوناغنده مقیم ايدى. بوذات مقدا بان بلاجيچ ايله محاربه ايدرك آنى هزيمت فاحشه يه دوچار

ایدن مشهور بهکلی محمد بکدرکه آوستریالونک اشتکاسی اوزرینه سرای بوسنه یه جلیله اوراده اقامت ایدلمشدی.

ملحقاندن سرای بوسنه یه کلوب کیدن ارکان ایالت ایله تنسیقات عسکریه خصوصی گاه بالذات گاه عبدالله افندی واسطه سیله سویلشیله رک ایشک اساسنه قرار ویرلمش ایدی.

سردار اکرم عمر پاشا ایسه کندوسنی هرسک و بوسنه فاتحی عد وادعایلیدیکی حالده اورالرده بر درلو ترتیبات عسکریه اجراسنه موفق اوله مدیغندن بو بابه نه یاپله جق ایسه کندوسنک محصول افکاری اولق اوزره اجراسنی آرزو ایدردی. بناء علیه بوسنه وهرسکده قولونی میلیر یعنی یرلو مستحفظ عسکری اولق اوزره بر هیئت عسکریه ترتیبی حقنده برلایحه ویرمش. قائم مقام سرعسکری اولان معهود حسین عون پاشا ایسه امرای عسکریه دن بشقه برینک عسکرلکه دائرشایان استحسان اوله جق بر ایش کورمسنی قصقانوردی. واکرچه فوآد پاشا ایله بینمزده کی حقوق ثابتیه نظراً علنی صورتده برشی دیه مز ایسه ده ال التندن اجراءات چاکرانه می تأخیر و توقیفه بادی اوله بیله جک تشبثاتدن خالی اولمازدی.

بناء علی ذلک عمر پاشا طرفندن ویرلمش اولان لایحه اوزرینه بوسنه ده قولونی میلیر اصولنده بر هیئت عسکریه ترتیبی در سعادتجه تذکر قیاسمقدمه و فقط بوشناقورک بوکا مخالفتری محتمل اولدیغندن تردد اولتمقدمه ایدوکنه مبنی (۱۲۸۰) سنه سی شعبانک غره سی وکانون اولک اوتوزی تاریخیله مورخا وارد اولان امرنامه سامیده (قولونی میلیر دنیلن اصولده اوله رق بوسنه وهرسک جهتلرنده بر هیئت محافظه ترتیبی تذکر اولتمقدمه ایسه ده حوالی مز بوره اها لیبسی خوشونت و جهالتلری اقتضاسنجه احتمال که بونی بشقه نظرله کوره جک لرندن ایشه باشلامازدن اول اول بایده کندولرینک تأمین افکاری موافق قاعده حکمتشناسی کورنمکله دولتعلیه بورالرده یرلودن لزومی قدر محافظ عسکری ترتیب بیورمق نیتنده اولدیغنی و بوندن مقصد آسایش ایالت و محفوظیت اهالی قضیه سی اولدیغنی کبی اشبو عسکرک دخی هر درلو انتظام واستراحتلرینه باقیله جفی و کندولری جنود سائره مثللو مواقع سائریه سوق اولنمیوب مناوبه دائره محافظه لرنده استخدام قیلنه جقلری وادیسنده کلمات ایله لازم کلنره بیان حال قیلنه رق واولبایده آغزلری آراشدیریلنه رق ودها دیگر صور

مناسبه ایله تطمینات لازمه اجرا اولنه رق آله حق معلومات و محسوساتک اشعاری)
دیو امر اولمشیدی.

قوللری ایسه ارکان ایالتک ایلرو کلنریله کرارا کورشوب بوبابده مداوله
افکار ایدرک بوسنه و مرسکه تنسیقات عسکریه اجرایی و سرای بوسنه ده بر مکتب
اعدادیه عسکریه کشادینی قرارلاشدیرمش و بوشناقلرک اولدقجه تربیه و حاللری
اصلاح و ممالک محروسه نیک بر کوزل باغچه سی اولان بوسنه قطعه سنی اعمار ایتمک
املنه دوشمش ایدم و بوشناقلرک عسکرلکدن خوف و احترازلرینه باشلوجه سبب
کندولری بلاد بارده اهایلسندن اولدقلری حالده غربته آلهامش اولدقلرندن
کندولرندن آله حق نفرانک عربستان و کردستان کبی بلاد بعیده یه کوبدرملری
اندیشه سندن عبارت اولمغله مادام که بوسنه دن خارجه چیقارلمیه جقلردر آرتق بوبابده
بردیجکلری قالمیه جفته نظراً اوراده تنسیقات عسکریه اجرا اولنه بیله جکندن امین
اولشدم.

شوقدرکه نقشیک قضاسی هر طرفدن قره طاغ و نواحی عاصیه اشقیاسی ایله
محاط اولدیغندن اهایلیسی دائماً عسا کرمستحفظه طرزنده مسلح کز مکده اولدقلری
جهته آنلری قولونی میلیر اصولنده نظامه ربط ایلمک و قوریانیج ناحیه سیله قولاشین
قضالری دخی نقشیکه شبیه بر حالده اولمغله بویله قره خط امتیازی بوینده بولنان
قضا و ناحیه لره و بلکه صوکره اشقودره مالیسیالرینه دخی بواصولی تعمیم ایله قره
طاغی بر قوردون آله آلمق بصورنده ایدم . واکرچه بهکه سنجاغنک سرحد
اهالیسی پک وحشی اولدقلری حالده مجاور اولدقلری خروااتستان ایالتنده اوزمان
قولونی میلیر اصولی جاری اولدیغنه نظراً اوراده دخی قولونی میلیر اصولنک
اجراسی مناسبت آوردی . لکن بهکه سنجاغنده ارکان ایالتدن سوز آکلار
نافذ الکلم ذاتلر بولندیغنه و اوستریا دولتی خروااتستانده کی قولونی میلیر اصولنک
الفاصله اوراده دخی تنسیقات عسکریه سنی اجرا ایتمک فکرنده اولدیغنه مبنی بهکه
سنجاغنی دخی تنسیقات عسکریه دائره سنه آلمق ایستردم.

بناءً علیه سالف الذکر امرنامه سامیه جواباً واسط شعبانده تقدیم ایلدیکم
عریضه ده (قولونی میلیر ترتیبی برنجی درجه ده نقشیک قضاسی ایچون الزمدر
نایاً حالا عشرت حالده یاشایان قوریانیج ناحیه سیله قولاشین قضا سنده دخی اجرا

اولمليدر. بعده قره طاغ خط امتیازی اوزرنده بولنان دیگر ناحیه لره دخی تعمیمی مناسب اولور. اما هر سك وبوسنه نك سائر قضا و ناحیه لرنده ایالات سائر کبی تنسیقات عسکریه اجرا اولمليدر. شوقدر وارکه آز وقت ظرفنده چوق معلم ردیف یتشديرلك اوزره خدمت فعلیه اوچ سنه ورديفلك طقوز سنه اولمليدر. بوصورتله هر سك وبوسنه قطعه لرنده برقوة كافیه تدارك اولنه رق ایالتك احوال آتیه سی تأمین ایدلمش اولور. فقط بوقطعه لرك انتظامی ایستمین اجنیلر بودرلو تشبثاتی طویدقلى کبی برطاقم دسیسه لرایله ابطالنه چالیشه جقلى ملحوظ اولدیغندن ایشك مکتوم طوئلمی لازم کلور واولجه ایشك زیر وبالاسی کوزلجه مطالعه اولنوبده طاوی کلدیکی کبی قیروب صارمق لازمدر. زیرا اجرا آتده تلون وتردد کوسترمکدن ایسه هیچ تشبث ایتمهك اولادر. بوبابده مطالعه علیه وکالتپناهیلری نه مرکزده ایسه بیلینوبده اکا کوره اولنه جق استشعارات اناسنده افکاری مطلوب عالی اولان یوله سوق ایتك لازم کلور. زیرا بدایت محاوره ومذاکرده نه چغر آچیلورسه او یولده دوام اولندیغی حالده خللق امنیتی مزداد اولور وجزئی تلون کوستریلور ایسه بوشناقلر شبهیه دوشرلر. خصامز دخی آتی سر رشته ایدرك افکار اهالی بی افساده سعی ایدرلر (دیو آنها ایتدم).

عموم ایالته عائد اولان امور مهمه نك مذاکره سی ایچون ملحقانده بولسان ارکان ایالتك عید فطردن صکره سرای بوسنه یه کلری ایچون کندولربنه دعوتنامه لر کوندردم. بوندن مقصد اصلی تنسیقات عسکریه مذاکره سی اولوب اوائل رمضانده کیفیتی فوآد پاشایه بیلدیردم.

ارکان ایالتدن وبهکه سنجاغی بکلرندن ومشهور قولن زاده خاندان قدیمندن اولوب بهکه جوارنده واقع چفتلکننده مقیم اولوب قاضی عمر بك که بر پیرروشن ضمیر ایدی بایرام ایرتسنه قالیوب خلال رمضانده سرای بوسنه یه کلهرك دائرة حکومت مسافر اولدی. کوندوزلری بوسنه نك آياصوفیه سی مقامنده اولان خسرو بك جامع شریفنده وعظ ودرس دکلر وکیچه لری چا کرلریله تنظیم عسکره دائر مداوله افکار ایلر ایدی. بهکه سنجاغی اهالیسی عنندنه بك محترم بر ذات اولمغله بهکه طرفنده دخی تنسیقات عسکریه اجرا سنده مشکلات چکمیہ جکمزى آندن استدلال ایتدم.

بوشناقلرك احوالى نظر تفتيشدن كچيرديكمده كورددم كه متدين آدملا اولدقلرى جهتله علمانك نصايحي آنلره تأثير ايدىور. اصل وظيفه عسكريه يي ايفا ايدم جك دليقانلوره معشوقه لرى اولان قيزلرك سوزلرى ده زياده تأثير ايدىور.

چونكه بوسنده قيزلر يكرمى يكرمى بش ياشنه قدر فراجه كيميوب دليقانلور ايله عاشقلىق ايدرلر وبوعاشقلىق اصولنى بك عفتكارانه بريولده اجرا ايدرلر وارلك وقيز بربرينى سودكدن صكره تزوج ايدرلر. شوييله كه ا كثر يا محكمه يه كيدوب عقد نكاح ايدرلر بابا و آنالرى ابتدائى امرده برجلى طارغينلىق كوستروب صكره باريشورلر. ابوينك رضاليله تزوج ايدنلر آزدر. چونكه ابوينى اولادلرينى تزويج ايدم جك اولدقلرنده او قدر دوكون مصرفى ايدرلر كه طرفين مفلس اولور. بناء عليه ابتدا دوكون يامغى قويا منع ويساغ ايتدردم و دوكون ياپان اولورسه ويركوسنك ايكي قات اوله رق دفتره قيد اولنسى ايچون لازم كلنلره امر ايتدردم.

عادت انسانه طبيعت ثانيه اولوب قولايقله ترك اولتماز ايسه ده بعض احوال فوق العاده ايله دفعه تعديل اولنه بيلور. على الخصوص دوكون بلاسندن خلق ده بزمش اوصامش اولدقلرندن كلفتلى دوكون يامماق ده عادت اوليوردى. بوجهتله برچوق قيزلر بالسهوله قوجه بولديلر. برقاچ سنه لردنبروعاشقلىق ايدوب ده فقر حالدن طولايى تزوج ايدم مينلره دخى بش التى آلتوندن اون اون ايكي التونه قدر صرف اوله رق بر چوق قيزلرى ده اولندردم.

بوجهتله قيزلر امر ازدواجك تسهيلي ايچون واقع اولان تشبثا مزدن بك خوشنود اوله رق جانب حكومته مائل ومنجذب اولديلر.

بناء على ذلك بك جامع شريفنده وعظ ايدن وتفسير او قودان خواجه افنديلر مجاهدين و مرابطينك فضائلنه دائر خلقه وعظ ونصيحت ايليه رك (ان الله يحب الذين يقاتلون في سبيله صفا كانهم بنيان مرصوص) آيت كريمه سنى تفسير ايله بوشناقلرى عسكرلره تشويق وتعليمك فضائلى بيان ايتكمده اولدقلرى قيزلر دخى عاشقلىرينه قارشو آنلرى عسكرلره ترغيب يولنده شريقلر او قومغه باشلامش لردر.